

ความสัมพันธ์ของโรคเบาหวานกับสุขภาพช่องปาก และประสิทธิภาพการดูแลรักษา

อ.ทพ.พรพล แสนปัญญาไฉ
สาขาวิชาปริทันตวิทยา คณะทันตแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

ฮอร์โมนอินซูลินผิดปกติ

จับน้ำตาลออกทางปัสสาวะ

ร่างกายดึงน้ำตาลไปใช้ไม่ได้

น้ำตาลในเลือดสูง

ฝนถล่มมอกรุง สถานีสูบน้ำดับ ท่วมขังโกลาหล

ไทยรัฐฉบับพิมพ์

ข่าว > ทัวไทย

19 พ.ค. 2565 05:05 น.

แชร์

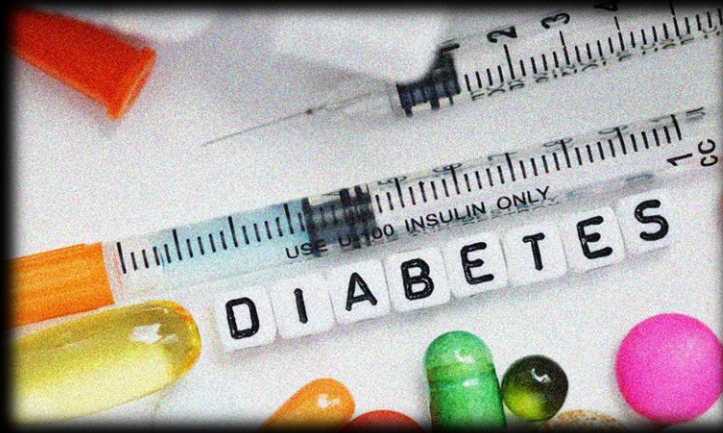
บันทึก

ภาคเหนืออ่วมเจอฝนถล่มน้ำป่าไหลหลากท่วมหลายจังหวัด เชียงใหม่น้ำทะลักท่วม หลายหมู่บ้าน
อย่างรวดเร็ว ทหารต้องไปช่วยชาวบ้านขนของหนีน้ำโกลาหล ส่วนกำแพงเพชรฝนตกเหมือนฟ้ารั่ว

ประเภทของโรคเบาหวาน

เบาหวานชนิดที่ 1

(3.4% ของคนไทย, น้อยกว่า 30 ปี)

กรุงเทพธุรกิจ

ทั่วไป

พิษณุโลก เร่งติดตั้งเครื่องสูบน้ำช่วยชุมชนสิงห์ วัฒน์ น้ำท่วมขังเดือดร้อน 200 ครัวเรือน

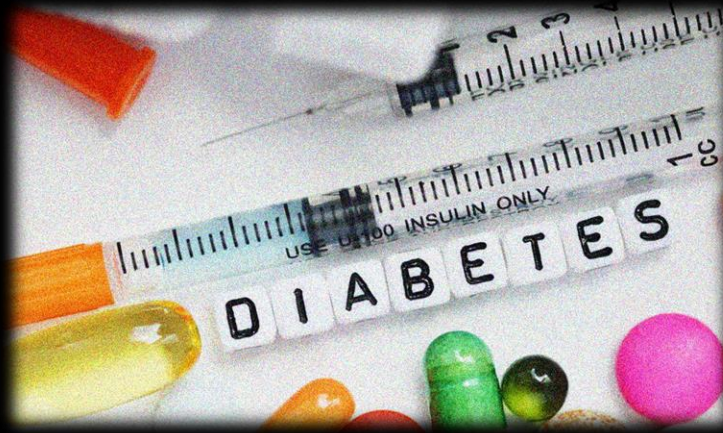
🕒 19 พ.ค. 2565 เวลา 16:49 น. | 👁 28

ประเภทของโรคเบาหวาน

เบาหวานชนิดที่ 1
(3.4% ของคนไข้, น้อยกว่า 30 ปี)

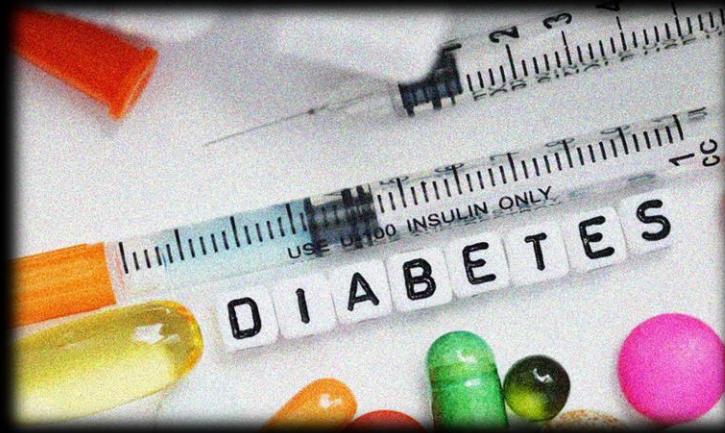
เบาหวานชนิดที่ 2
(95% ของคนไข้, 30ปีขึ้นไป)

ประเภทของโรคเบาหวาน

เบาหวานชนิดที่ 1
(3.4% ของคนไข้, น้อยกว่า 30 ปี)

เบาหวานชนิดที่ 2
(95% ของคนไข้, 30ปีขึ้นไป)

เบาหวานชนิดที่มีสาเหตุจำเพาะ
(โรคของตับอ่อน, ความผิดปกติของต่อมไร้ท่อ)

เบาหวานขณะตั้งครรภ์
(ไตรมาส 2 หรือ 3, มักหายหลังคลอด)

อาการแสดงของโรคเบาหวาน

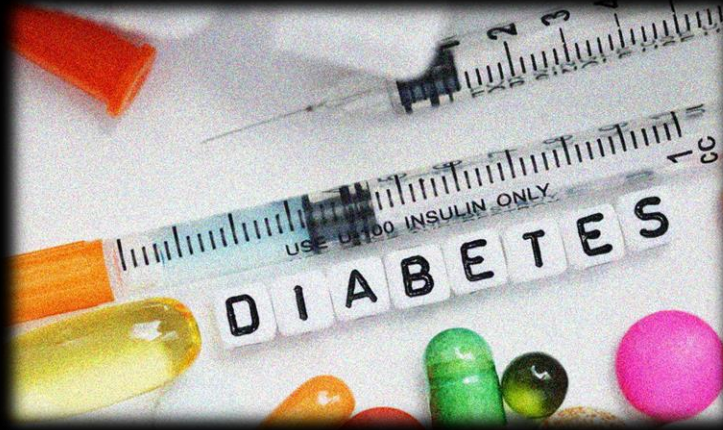
ปัสสาวะบ่อยโดยเฉพาะช่วงกลางคืน

กระหายน้ำบ่อย (ดื่มน้ำบ่อยและมาก)

อ่อนเพลีย

ผิวหนังอักเสบ ตัดเชื้อรา เป็นฝี, แผลตามที่แตกต่างกัน

หิวบ่อย กินจุ แต่น้ำหนักลด

ผิวหนังแห้ง คันตามผิวหนัง

การวินิจฉัยโรคเบาหวาน

1. ผู้ที่มีอาการ

1.1 หิวห้ำบ่อย

1.2 ปัสสาวะบ่อยและมาก

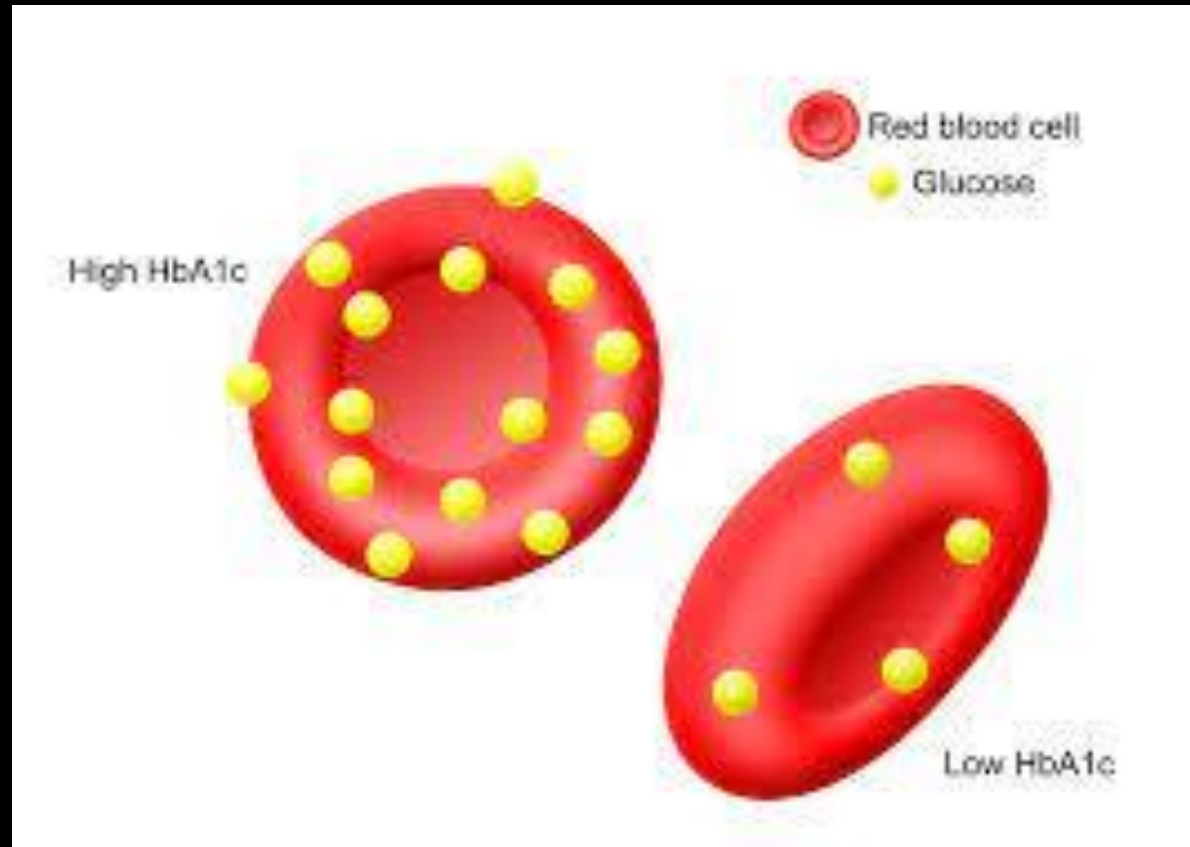
1.3 น้ำหนักตัวลดลงโดยไม่มีสาเหตุ

ตรวจระดับน้ำตาลในเลือด แบบไม่ต้องอดอาหาร ได้มากกว่าหรือเท่ากับ 200 มิลลิกรัม/เดซิลิตร

2. ตรวจระดับน้ำตาลในเลือด ตอนเช้าหลังอดอาหารข้ามคืนมากกว่า 8 ชั่วโมง ได้มากกว่าหรือเท่ากับ 126 มิลลิกรัม/เดซิลิตร

3. ตรวจวัดระดับน้ำตาลสะสม 3 เดือน (ฮีโมโกลบินเอวันซี (HbA1C)) ได้มากกว่าหรือเท่ากับ 6.5%

ระดับน้ำตาลสะสม 3 เดือน (ฮีโมโกลบินเอวันซี (HbA1C))

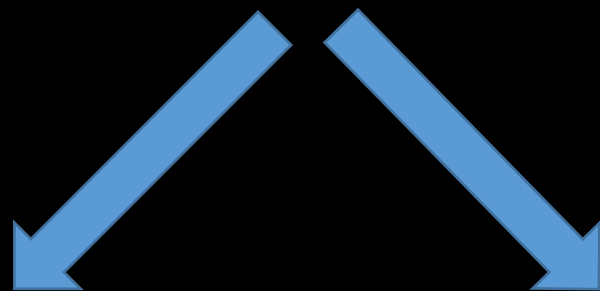

เม็ดเลือดแดง (มีอายุ 100-120 วัน)

เป้าหมายการควบคุมโรคเบาหวาน

สถานะผู้ป่วยเบาหวาน	เป้าหมายระดับ HbA1C
- เป็นมาไม่นาน ไม่มีภาวะแทรกซ้อนหรือโรคร่วมอื่น	< 7.0%
- มีภาวะน้ำตาลต่ำบ่อยหรือรุนแรง	>= 7.0%
- มีโรคแทรกซ้อนรุนแรงหรือมีโรคร่วมอื่น	
- อายุ > 65 ปี สุขภาพดี ไม่มีโรคร่วม	< 7.0%
- อายุ > 65 ปี ที่มีโรคร่วม ช่วยเหลือตัวเองได้	7.0 - 7.5%
- ต้องได้รับการช่วยเหลือ (มีภาวะเปราะบาง, มีภาวะสมองเสื่อม)	<= 8.5%
- คาดว่าจะมีชีวิตรอยู่ได้อีกไม่เกิน 1 ปี	เสี่ยงภาวะน้ำตาลสูงจนเกิดอาการ

ภาวะแทรกซ้อนจากโรคเบาหวาน

เฉียบพลัน

ระยะยาว

ภาวะแทรกซ้อน (เฉียบพลัน) จากโรคเบาหวาน

ควบคุมระดับน้ำตาลไม่ได้

น้ำตาลในเลือดสูง/ต่ำเกินไป

หมดสติหรือเสียชีวิต

ภาวะแทรกซ้อน (ระยะยาว) จากโรคเบาหวาน

โรคหลอดเลือดสมอง

โรคปริทันต์อักเสบ

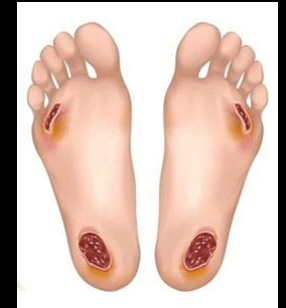
โรคไต

โรคเบาหวานขึ้นตา

โรคหัวใจและหลอดเลือด

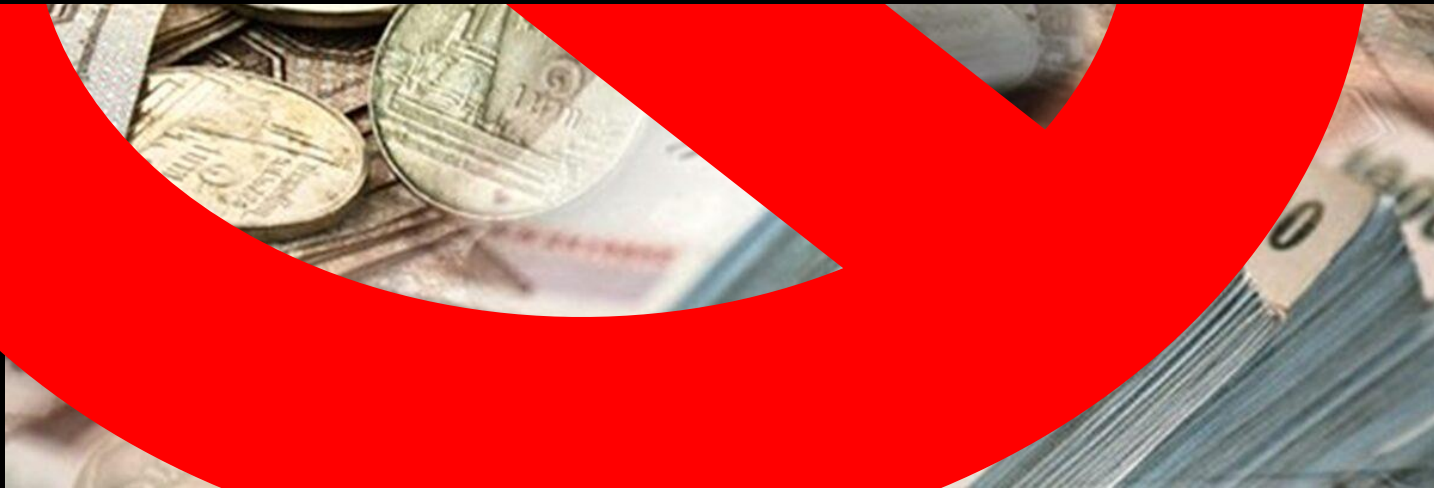
แผลติดเชื้อที่เท้า

การตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน

การตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน
แนะนำให้ประชาชนตั้งแต่ระยะเริ่มแรก
เพื่อลดภาวะแทรกซ้อนจากโรคเบาหวาน

การประเมินความเสี่ยงโรคเบาหวาน

การประเมินความเสี่ยงโรคเบาหวาน

- เพื่อคัดเลือกเฉพาะผู้ป่วยที่มีโอกาสสูงที่จะตรวจพบว่าป็นโรคเบาหวาน มาตรวจคัดกรอง เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย

- ใช้แบบสอบถามและการตรวจร่างกาย
- กำหนดเป็นคะแนน ทำนายความเสี่ยงในการเกิดโรคเบาหวานในอีก 12 ปีข้างหน้า
- ไม่ต้องเจาะเลือด ทำได้ในระดับชุมชน

การประเมินความเสี่ยงโรคเบาหวาน

- คะแนน 0-17 คะแนน ถ้าคะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไป อาจทำการตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน

ปัจจัยเสี่ยง	คะแนนความเสี่ยง
อายุ - 34 - 39 ปี - 40 - 44 ปี - 45 - 49 ปี - ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป	0 0 1 2
เพศ - หญิง - ชาย	0 2
ดัชนีมวลกาย -> น้ำหนัก(กก.)/ส่วนสูง(ม.)² - ต่ำกว่า 23 กก./ม² - 23-27.5 กก./ม² - 27.5 กก./ม² ขึ้นไป	0 3 5
รอบเอว - ผู้ชาย น้อยกว่า 90 ซม., ผู้หญิง น้อยกว่า 80 ซม. - ผู้ชาย 90 ซม.ขึ้นไป, ผู้หญิง 80 ซม.ขึ้นไป	0 2
ความดันโลหิตสูง - ไม่มี - มี	0 2
ประวัติโรคเบาหวานในพ่อ, แม่, พี่หรือน้อง สายตรง - ไม่มี - มี	0 4

การแปลผลการประเมินความเสี่ยงโรคเบาหวาน

- คะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไป อาจทำการตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน

คะแนนรวม	ระดับความเสี่ยง	ข้อเสนอแนะ
0 -2	น้อย	- ออกกำลังกาย - คุมห้าน้ำหนักให้อยู่ในเกณฑ์ - ตรวจวัดความดัน - ประเมินซ้ำทุก 3 ปี
3 - 5	ปานกลาง	- ออกกำลังกาย - คุมห้าน้ำหนักให้อยู่ในเกณฑ์ - ตรวจวัดความดัน - ประเมินซ้ำทุก 1 - 3 ปี
6 - 8	สูง	- ออกกำลังกาย - คุมห้าน้ำหนักให้อยู่ในเกณฑ์ - ตรวจวัดความดัน - <u>ตรวจระดับน้ำตาล</u> - ประเมินซ้ำทุก 1 - 3 ปี
8-17	สูงมาก	- ออกกำลังกาย - คุมห้าน้ำหนักให้อยู่ในเกณฑ์ - ตรวจวัดความดัน - <u>ตรวจระดับน้ำตาล</u> - ประเมินซ้ำทุก 1 ปี

โรคเบาหวานและสุขภาพช่องปาก

หินน้ำลายสะสม และโรคปริทันต์อักเสบ

ต่อมน้ำลายโต
(ต่อมน้ำลายหน้ากกหู)

ไลเคนแพลักษ (ผลจากยาเบาหวาน)

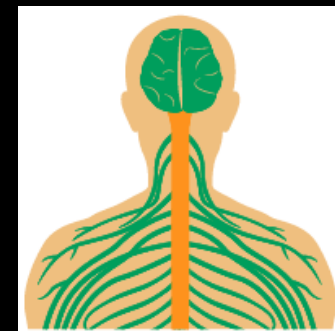
ลิ้นแตก

เชื้อราในช่องปาก

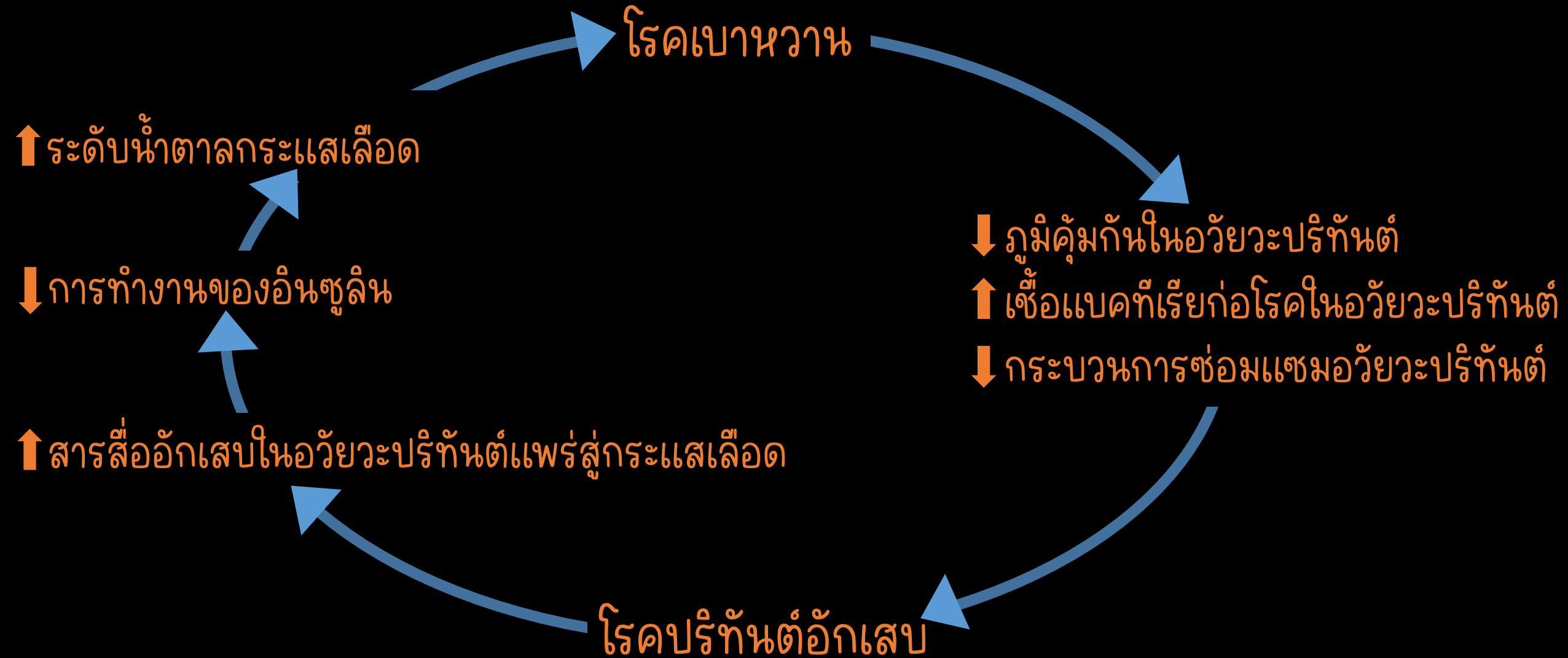
ฟันผุ

ปวดแสบปวดร้อนในช่องปาก
และการรับรสผิดปกติ

ภาวะปากแห้งและการหลั่งน้ำลายลดลง

ความสัมพันธ์ของโรคปริทันต์อักเสบกับโรคเบาหวาน

ความสัมพันธ์ของโรคปริทันต์อักเสบกับโรคเบาหวาน

>>>> คนไข้เบาหวาน เสี่ยงเป็น โรคปริทันต์อักเสบ มากกว่าคนทั่วไป 2-3 เท่า

>>>> คนไข้โรคปริทันต์อักเสบ ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด ได้ยากกว่าคนทั่วไป 6 เท่า

การรักษาโรคปริทันต์อักเสบกับค่าระดับน้ำตาล

>>>> การดูดหินปูนและเกลารากฟัน -> ลดค่าน้ำตาลสะสมลงได้เฉลี่ย 0.27-1.03%

>>>> การดูแลสุขภาพช่องปากในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม -> ลดความเสี่ยงโรคปริทันต์ -> ควบคุมระดับน้ำตาลได้ดีขึ้น

